

Service document examens 2021

Versie maart 2021

Inleiding

Met dit servicedocument ontvangen scholen informatie over het eindexamen in schooljaar 2020-2021. In dit document worden de in de Kamerbrief van 12 februari 2021 aangekondigde extra maatregelen toegelicht samen met de eerder aangekondigde maatregelen uit de Kamerbrief van 16 december 2020. Ook wordt er aanvullende informatie gegeven over een aantal zaken waar mogelijk vragen over leven. Onderstaande informatie is van toepassing op alle leerlingen (regulier voortgezet onderwijs, voortgezet speciaal onderwijs, vavo en staatsexamen) die dit schooljaar het eindexamen in één of meerdere of alle vakken afleggen.¹ Dit document is een toelichting op de maatregelen en sluit aan op het Besluit eindexamens 2021 dat op 16 maart 2021 wordt gepubliceerd. In dit besluit worden de aangekondigde maatregelen juridisch geborgd. Het besluit treedt op 16 april 2021 in werking.

Samenvatting maatregelen eindexamen 2020-2021

- Het schoolexamen (of het college-examen, in het geval van het staatsexamen) en het centraal examen gaan dit schooljaar beiden door met uitzondering van het centraal examen in de beroepsgerichte profielvakken op het vmbo (het cspe). Net als in ieder regulier jaar behalen leerlingen op basis van de resultaten van het centraal examen en het schoolexamen (of het college-examen voor staatsexamenkandidaten) het diploma.
- Wel zijn er een aantal maatregelen genomen ten aanzien van het examen:
 - I. Dit jaar wordt de mogelijkheid geboden om het eindcijfer van één vak niet te betrekken bij de uitslagbepaling. Dit mag echter geen kernvak zijn en is alleen van toepassing voor de leerlingen waarvoor dit schooljaar de uitslag wordt bepaald. Deze mogelijkheid kan worden ingezet als de leerling hierdoor alsnog kan slagen en staat los van de herkansingsmogelijkheden. Op de cijferlijst bij het diploma worden alle resultaten vermeld, ook het resultaat van het vak dat bij de uitslagbepaling buiten beschouwing is gelaten. Het vervolgonderwijs kan geen aanvullende toelatingsconsequenties verbinden aan deze cijferlijst.
 - II. Het tweede tijdvak wordt uitgebreid van vier naar tien dagen. Daarmee kunnen leerlingen die in het eerste tijdvak ziek zijn of in quarantaine zitten een deel van of het volledige centraal examen afleggen in het tweede tijdvak. Ook biedt het de mogelijkheid voor leerlingen die vanwege achterstanden meer tijd nodig hebben voor de voorbereiding op het centraal examen van een of meerdere vakken, om het centraal examen te spreiden over het eerste en het tweede tijdvak;
 - III. Er komt een herkansingstijdvak (derde tijdvak) op de eigen school waarin eindexamenleerlingen examens kunnen herkansen;
 - IV. Eindexamenleerlingen die opgaan voor het diploma krijgen een extra herkansingsmogelijkheid (twee in plaats van één). Zij kunnen dit zowel in het tweede als het derde tijdvak doen.
 - V. Het beroepsgerichte profielvak in het vmbo wordt dit schooljaar afgesloten met een schoolexamen in plaats van een centraal schriftelijk en praktische examen (cspe). Het resultaat van dit schoolexamen wordt betrokken in de toepassing van de 5,5-regel;
 - VI. De herkansingsregeling voor staatsexamenkandidaten die opgaan voor een diploma uitgebreid. Alle examenonderdelen (college-examen en centraal examen) van twee vakken kunnen worden herkanst als zij daarmee alsnog kunnen slagen voor het diploma. Verder wordt een aantal van de maatregelen dat in 2020 is genomen ten aanzien van het staatsexamen voortgezet (zie onderstaande toelichting).

¹ Waar in dit document wordt gesproken over leerlingen worden ook de studenten van de vavo bedoeld.

Daarnaast zijn er twee eerder aangekondigde maatregelen die betrekking hebben op de aanleveren afnametermijnen:

- De termijn voor het aanleveren van de schoolexamencijfers is verlengd. De resultaten dienen uiterlijk één dag voor de aanvang van het eerste tijdvak te zijn aangeleverd en in het geval van de digitaal flexibele examens één dag voor afname van het centraal examen van het betreffende vak;
- De afnametermijn voor de digitale flexibele centrale examens in het vmbo-bb en -kb is verlengd tot en met 23 juli 2021. Ook voor de keuzevakken is de termijn verlengd van 29 mei naar 23 juli.

Toelichting maatregelen eindexamen 2020-2021

I. Niet betrekken van het eindcijfer van één vak bij de uitslagbepaling in het regulier onderwijs en de vavo

- Bij de vaststelling van de uitslag kan, indien dat nodig is om de leerling te laten slagen, het eindcijfer van één vak buiten de bepaling van de definitieve uitslag worden gelaten, onafhankelijk van het behaalde resultaat. Dit vak mag géén kernvak zijn. Deze maatregel geldt ook voor leerlingen die digitale centrale examens bb of kb afleggen. Voor de toepassing van deze maatregel bij het staatsexamen, zie de betreffende paragraaf.
- Kernvakken verschillen per schoolsoort. Voor het vmbo is Nederlands een kernvak, voor het havo en vwo zijn Nederlandse taal en literatuur, Engelse taal en literatuur en voor zover van toepassing wiskunde (A, B of C.) kernvakken. Voor havo C&M leerlingen geldt dat als zij wiskunde kiezen, dit vak voor hen een kernvak is.² Voor vmbo-leerlingen geldt dit niet, daar is altijd alleen Nederlands een kernvak.³
- De uitslag wordt bij toepassing van deze maatregel bepaald conform de bestaande regels (artikel 49 en 50 Eindexamenbesluit VO), alleen met een vak minder. Na het buiten beschouwing laten van een niet-kernvak blijft de bestaande slaag-zakregeling van kracht voor alle overige vakken (artikel 49 en 50 Eindexamenbesluit VO), waaronder:
 - de kernvakkenregel;
 - het gemiddelde van de overige centraal examens moet minimaal een 5,5 zijn, en
 - de overgebleven onvoldoende(s) indien nodig gecompenseerd wordt door voldoende hoge andere cijfers. Hierbij geldt dat de bestaande regels voor compensatie worden toegepast, alleen met een vak minder.
 - De precieze voorwaarden komen op Examenblad.nl.
- De mogelijkheid om een vak niet te betrekken bij de uitslagbepaling staat los van de herkansingsmogelijkheden.
- Op de cijferlijst bij het diploma worden alle resultaten vermeld, ook de resultaten van het vak dat bij de uitslagbepaling buiten beschouwing is gelaten.
- Het bovenstaande is alleen van toepassing op leerlingen waarvoor in het schooljaar 2020/2021 een uitslag wordt bepaald. Wanneer één vak buiten beschouwing wordt gelaten betekent dit dat het volledige eindcijfer buiten beschouwing blijft in de uitslagbepaling. Het is niet mogelijk om, wanneer een vak zowel een schoolexamen(of college-examen) als centraal examen heeft, slechts één van deze onderdelen weg te laten bij de uitslagbepaling.
- Het achterwege laten van het eindcijfer van een vak is alleen toegestaan als de leerling voor alle vakken het volledige examen heeft afgelegd, dus zowel het schoolexamen én (wanneer van toepassing) het centraal examen. Niet alle vakken hoeven in 2021 te zijn afgelegd.

² Voor de havo CM-leerling geldt wel dat wanneer zonder wiskunde een volledig vakkenpakket kan worden gevormd, wiskunde buiten beschouwing mag worden gelaten op basis van art. 48 lid 3 van het EBVO. Dit kan echter niet via de hier toegelichte maatregel. Wel kunnen zij dat aanvullend een ander vak niet laten betrekken bij de uitslag bepaling via deze maatregel.

³ Behalve voor vmbo-leerlingen op de BES-eilanden, deze hebben geen kernvakken.

- Daarnaast moet het vakkenpakket van de leerling in zijn geheel (inclusief het vak dat niet wordt meegenomen bij het bepalen van de uitslag) een volledig eindexamen vormen. De mogelijkheid om het eindcijfer van een vak achterwege te laten in de uitslagbepaling kan dus niet worden gebruikt om een verkeerd vakkenpakket te compenseren.
- Het achterwege laten van een vak heeft geen invloed op het profiel of de schoolsoort (bijv. gymnasium) dat de leerling haalt.
- De maatregel kan worden toegepast op elk examenvak (of onderdeel zoals het profielwerkstuk) dat geen kernvak is. Dit vak hoeft dus geen centraal examen te hebben. Wanneer het gaat om een vak (of onderdeel) dat valt binnen het combinatiecijfer dan wordt alleen het eindcijfer van het betreffende vak of onderdeel weggelaten. Voor de uitslagbepaling wordt het combinatiecijfer berekend zonder dit vak.
- Bij vakken of onderdelen waarvoor een beoordeling wordt gegeven in plaats van een cijfer is alleen de kwalificatie <voldoende> of <goed> mogelijk. In de praktijk zullen deze vakken of onderdelen daarom niet buiten beschouwing kunnen worden gelaten.
- Voor de beroepsgerichte keuzevakken in het vmbo geldt eveneens dat één van deze vakken buiten beschouwing kan worden gelaten, en niet het gemiddelde van de keuzevakken. Voor de gemengde leerweg geldt dat de weging van de beroepsgerichte vakken wordt gebaseerd op de vakken waaraan is deelgenomen en waarvan de cijfers ook op de cijferlijst zichtbaar zijn. Als een vak (het beroepsgerichte profielvak of het beroepsgerichte keuzevak) buiten beschouwing wordt gelaten tellen de overige vakken nog steeds even vaak mee als ze deden voordat het vak buiten beschouwing werd gelaten. Hieronder wordt geschetst wat dit betekent voor een leerling die het beroepsgerichte profielvak en twee keuzevakken volgt:
 - Als het beroepsgerichte profielvak buiten beschouwing wordt gelaten: beide keuzevakken tellen 1 keer mee, het totaal wordt gedeeld door 2.
 - Als één van de keuzevakken buiten beschouwing wordt gelaten: het profielvak telt 2 keer mee, het overige keuzevak 1 keer, het totaal wordt gedeeld door 3.
- Als een leerling het eindexamen vmbo-tl in zeven vakken heeft afgelegd of in zes algemeen vormende vakken plus een beroepsgericht programma in vmbo-gl, dan heeft de leerling doorstroomrecht naar de havo. Ook als in het geval van de zeven of zes vakken de resultaten van één vak buiten beschouwing worden gelaten, heeft de leerling nog steeds dit doorstroomrecht. De leerling heeft immers een diploma behaald op basis van een extra vak. Als de leerling eindexamen vmbo-tl in zes vakken of vmbo-gl in 5 algemeen vormende vakken plus een beroepsgericht programma heeft afgelegd, kan de school nadere eisen stellen aan de doorstroom naar de havo.

II. Uitbreiding tweede tijdvak en spreiding over de tijdvakken

- Het tweede tijdvak wordt uitgebreid van vier naar tien dagen.
- Leerlingen die tijdens het eerste tijdvak ziek zijn of in quarantaine moeten, kunnen een deel van of het volledige centraal examen afleggen in het tweede tijdvak. Daarnaast is het net als in andere jaren mogelijk om in het tweede tijdvak examens te herkansen.
- Ook is het mogelijk om het centraal examen te spreiden over het eerste en het tweede tijdvak als dat nodig is. Het kan voorkomen dat een leerling kampt met achterstanden voor een of meerdere specifieke vakken als gevolg van bijvoorbeeld lesuitval of ziekte en daardoor meer voorbereidingstijd voor deze vakken nodig heeft. In die situatie kan de eerste afname van het centraal examen van deze vakken voor deze leerling of leerlingen worden doorgeschoven naar het tweede tijdvak. Zo kan een deel van de centrale examens worden afgelegd in het eerste tijdvak en het andere deel in het tweede tijdvak.
- De keuze voor het spreiden van het centraal examen ligt bij de leerling, maar zal uiteraard in goed overleg moeten met de (vak)docent. Als een leerling voor een of meerdere vakken in het tweede tijdvak voor het eerst wil opgaan, geeft de leerling vóór de start van de meivakantie aan bij de school (uiterlijk 23 april) welke vakken hij of zij wanneer voor het eerst wil afsluiten. De school stelt de leerling in principe in staat om in het tijdvak van zijn of haar voorkeur op te gaan voor de eerste kans van het centraal examen van het betreffende vak. Als een leerling zich later dan 23 april meldt bij de school, besluit de school in welk tijdvak de leerling het centraal examen in welke vakken aflegt. Dit geldt ook

voor kandidaten van het staatsexamen. Zij geven hun keuze individueel of via hun vso-school door aan het CvTE. DUO heeft kandidaten (of hun school) al geïnformeerd over het proces hiervoor.

- Als de leerling geen keuze heeft doorgegeven of zich later dan 23 april meldt, dan laat de school uiterlijk 30 april aan de leerling weten welke vakken de leerling in het eerste en/of het tweede tijdvak voor het eerst aflegt.
- Het is verstandig om leerlingen goed te informeren over de mogelijke gevolgen van het gebruik maken van de spreidingsmogelijkheden. De leerling kan hiermee voor een of meerdere vakken extra voorbereidingstijd creëren maar neemt wel een risico, in het geval hij of zij in het tweede of derde tijdvak bijvoorbeeld ziek is.
- Indien na het derde tijdvak de leerling nog niet alle examens heeft kunnen afronden vanwege bijvoorbeeld ziekte, of een naar het oordeel van de directeur, een andere geldige reden dan neemt de examensecretaris contact op met het Examenloket. Er wordt dan gekeken of er mogelijkheden zijn voor de leerling om alsnog (een deel van) de ontbrekende examens in te halen of te herkansen.
- Indien de leerling dat wil dan mag de eerste afname van vakken en de herkansing(en) van andere vakken in 1 tijdvak gecombineerd worden.⁴ De leerling weet in dat geval nog niet de volledige uitgangspositie voor alle vakken dus het is verstandig om samen met de leerling zorgvuldig af te wegen of dit de juiste keuze is voor de leerling. Een verkeerde keuze geeft geen recht op een extra herkansing.
- Ook als de eerste kans van het centraal examen van een vak wordt doorgeschoven naar het tweede tijdvak dienen de resultaten van alle schoolexamens van alle vakken één dag voor de aanvang van het eerste tijdvak te worden angeleverd.
- Als een leerling als gevolg van bijvoorbeeld ziekte of een volgens het bevoegd gezag andere geldige reden het schoolexamen niet heeft kunnen afsluiten voor de aanvang van het eerste tijdvak kan het bevoegd gezag, net als in een regulier jaar, besluiten dat er meer tijd aan de leerling wordt geboden om het schoolexamen af te ronden (dus na de start van het eerste tijdvak). Daarbij blijft de regel overeind dat het schoolexamen van een vak volledig moet zijn afgesloten voor de eerste kans van het centraal examen van het betreffende vak waar de leerling voor opgaat (eerste of tweede tijdvak).
- Het uitgebreide tweede tijdvak is van 14 tot en met 25 juni 2021. De N-termen worden op 2 juli bekendgemaakt. Het rooster van het tweede tijdvak is op 28 januari door het College voor Toetsen en Examens (CvTE) bekendgemaakt.
- Voor scholen die flexibele en digitale centrale examens bb en/of kb afnemen is eerder besloten dat de afnameperiode doorloopt tot en met 23 juli. De N-termen voor de digitale centrale examens bb en kb worden bekend gemaakt op 16 juni.

III. Herkansingstijdvak (derde tijdvak) op school voor regulier onderwijs en vavo⁵

- Er komt een derde tijdvak op de eigen school (met uitzondering van de aangewezen vakken). Leerlingen die voor één of meerdere vakken het centraal examen afleggen kunnen ook in dit extra derde tijdvak hun eventuele herkansingen afleggen.
- Dit herkansingstijdvak wordt afgenomen op de school zelf. Dit tijdvak vindt plaats van 6 tot en met 9 juli. De N-termen worden bekendgemaakt op 15 juli. Het rooster is op 17 februari door het CvTE gepubliceerd.
- Leerlingen mogen ook aan het derde tijdvak deelnemen om herkansingen af te leggen als zij alle eerste afnames in het eerste tijdvak hebben afgerond. De leerling neemt daarmee echter wel een risico, indien hij of zij ziek is tijdvak 3.
- Indien nodig kan een leerling, net als in een regulier tweede tijdvak, ook een eerste afname van een vak afleggen, als hij of zij dit examen nog niet heeft kunnen afleggen.

IV. Extra herkansing

⁴ Dit is niet van toepassing op het staatsexamen.

⁵ Idem

- Alle leerlingen die opgaan voor het diploma in examenjaar 2021 (regulier v(s)o, vavo en staatsexamen) kunnen het centraal examen van twee verschillende vakken herkansen. In een regulier examenjaar kan het centraal examen van één vak worden herkanst.
- De extra herkansing kan alleen worden ingezet voor vakken die in examenjaar 2021 worden afgesloten (dit geldt specifiek voor studenten van de vavo en staatsexamenkandidaten). Een uitzondering geldt voor leerlingen in het regulier vo die eerder in het (voor)-voorlaatste jaar een vak vervroegd hebben afgesloten. Wanneer zij bijvoorbeeld in het schooljaar 2019-2020 vervroegd examen in één of meerdere vakken hebben gedaan, en dit niet naar wens hebben kunnen afronden, kunnen zij voor het reeds afgesloten vak een van de twee herkansingen inzetten, mits er voor dat vak in 2020 geen RV-toets is afgelegd.
- Net als in een regulier schooljaar geldt het hoogst behaalde cijfer (behaald bij de herkansing of het eerder afgelegde centraal examen).
- De extra herkansing geldt ook voor de leerlingen die digitale centrale examens bb en/of kb afleggen. Binnen de afnameperiode, die loopt tot en met 23 juli, kunnen de scholen de afnames van de extra herkansingen zelf inplannen.

V. Beroepsgerichte profielvakken

- Het beroepsgerichte profielvak wordt in schooljaar 2020-2021 afgesloten met een schoolexamen in plaats van het cspe. Alle deeltaken van het examenprogramma moeten onderdeel zijn van het schoolexamen.
- Het eindcijfer voor het beroepsgerichte profielvak wordt dit jaar gebaseerd op het resultaat voor het schoolexamen. Het SE-cijfer voor dit vak wordt - in plaats van het cijfer voor het cspe - betrokken bij de toepassing van de 5,5-regel. Het cspe 2021, dat is komen te vervallen, wordt beschikbaar gesteld. Vmbo-scholen kunnen ervoor kiezen om het te benutten voor de schoolexamens in de beroepsgerichte profielvakken. Meer informatie over het gebruik van (delen van) het cspe is te vinden in de brochure Examinering Beroepsgerichte Profielvakken 2021.⁶
- De afnametermijn voor de schoolexamens in het beroepsgerichte profielvak en de beroepsgerichte keuzevakken is eerder verlengd tot en met 23 juli.
- Voor leerlingen die in schooljaar 2020-2021 in hun voorlaatste (derde) leerjaar zitten en in dit jaar het beroepsgerichte profielvak afsluiten, geldt ook het schoolexamencijfer als eindcijfer. Als zij in hun vierde leerjaar (schooljaar 2021-2022) het beroepsgerichte profielvak willen herkansen, leggen zij in schooljaar 2021-2022 het profielvak-cspe af.
- Voor leerlingen die in schooljaar 2019-2020 in het voorlaatste (derde) leerjaar zaten en in dat jaar het beroepsgerichte profielvak hebben afgesloten en dat in schooljaar 2020-2021 willen herkansen, geldt dat zij dit schooljaar recht kunnen hebben op een herkansing. De school voorziet in deze herkansing.
- Leerlingen die dit schooljaar het beroepsgerichte profielvak afsluiten kunnen ook volgend jaar het cijfer voor dit vak nog verbeteren door alsnog deel te nemen aan het cspe.
- Met het vervallen van het cspe, vervalt ook de reguliere procedure voor het herkansen van het beroepsgerichte profielvak. Scholen moeten daarom voorzien in een herkansing van het beroepsgerichte profielvak, ook als dit normaal gesproken geen onderdeel van het PTA van dit vak is. Om recht te doen aan de verantwoordelijkheidsverdeling bij het schoolexamen is alleen vastgelegd dat het moet gaan om een herkansing die een significant onderdeel van het schoolexamen omvat. Bij de inrichting van de herkansingsmogelijkheid moeten scholen leerlingen een reële mogelijkheid bieden om hun eindcijfer te verbeteren.

VI. Staatsexamen

Uitbreiding tweede tijdvak, spreiding over de tijdvakken, en herkansingstijdvak

⁶ <https://www.examenblad.nl/nieuws/20210201/brochure-examinering/2021?regime=hflinks&horizon=>

- Het volledige staatsexamen, dat voor de meeste vakken bestaat uit een centraal examen en een college-examen (dat weer kan bestaan uit mondelinge, schriftelijke en praktische college-examens) per vak, vindt dit examenjaar op de reguliere wijze plaats.
- De afname van het centraal examen vindt plaats volgens het afnamerooster voor het eerste en tweede tijdvak dat ook geldt voor reguliere vo-scholen. Staatsexamenkandidaten (en bij het staatsexamen betrokken scholen) kunnen op de website van DUO het rooster vinden van de centrale examens en de college-examens.
- Staatsexamenkandidaten herkansen hun centrale examens na afloop van de college-examens, tijdens het derde tijdvak van het staatsexamen in augustus. Dit is conform het verloop in andere jaren en houdt verband met het feit dat kandidaten pas na afloop van de college-examens hun uitgangspositie kennen, weten of ze recht hebben op een herkansing en kunnen inschatten welk vak zij willen herkansen. Dat komt doordat de college-examens van staatsexamenkandidaten (net als in andere jaren) worden afgenomen na het centraal examen.

Extra herkansing

- Voor staatsexamenkandidaten die in examenjaar 2021 opgaan voor een diploma wordt de herkansingsregeling uitgebreid. Staatsexamenkandidaten die in 2021 opgaan voor een diploma en in eerste instantie niet geslaagd zijn, krijgen het recht op het herkansen van alle onderdelen van maximaal twee vakken waarin zij in 2021 staatsexamen hebben gedaan, mits zij daardoor alsnog kunnen slagen. Met onderdelen wordt bedoeld: centraal examen, mondeling college-examen, schriftelijk college-examen en praktisch college-examen.

Niet betrekken van het eindcijfer van één vak bij de uitslagbepaling

- Voor staatsexamenkandidaten die in 2021 opgaan voor het diploma geldt ook dat de resultaten van een vak, niet zijnde een kernvak buiten beschouwing worden gelaten bij de uitslagbepaling als een kandidaat hierdoor slaagt. Dit werkt, gelet op de reguliere (herkansings)regels voor het staatsexamen wel iets anders dan voor leerlingen in het regulier onderwijs:
 - Als een staatsexamenkandidaat zijn examen heeft afgerond, wordt bepaald of de kandidaat is geslaagd. Als blijkt dat de kandidaat niet volgens de normale regels geslaagd is, maar wel met het buiten beschouwing laten van één (niet kern-)vak, dan is hij geslaagd.
 - Als een kandidaat niet geslaagd is, maar door het doen van een herkansing, die maximaal alle onderdelen kan omvatten van het staatsexamen van twee vakken waarin hij in 2021 staatsexamen heeft gedaan, alsnog op grond van de normale regels kan slagen, dan heeft de kandidaat recht op deze herkansing.
 - Na de herkansing wordt nogmaals bepaald of de kandidaat is geslaagd. Als blijkt dat de kandidaat niet volgens de normale regels geslaagd is, maar wel met het buiten beschouwing laten van één vak, dan is hij alsnog geslaagd.

In aanvulling op de maatregelen die hierboven worden aangekondigd, wordt ook een aantal van de maatregelen die in 2020 zijn genomen voor het staatsexamen doorgezet in 2021:

Leerlingdossier

- Alle staatsexamenkandidaten hebben de mogelijkheid om eerder behaalde resultaten aan te leveren. Hierbij kan gedacht worden aan de resultaten van diagnostische toetsen, methodetoetsen of andere vormen van toetsing.
- De examinerator kan deze informatie gebruiken om inzicht te krijgen in de schoolvorderingen en het niveau van de kandidaat. Dit helpt de examinerator om het instapniveau van het examen te bepalen en daarmee zo goed mogelijk aan te sluiten bij het niveau van de kandidaat.
- De aangeleverde informatie maakt geen deel uit van de beoordeling van het college-examen en is daarmee ook niet van invloed op het uiteindelijke cijfer voor dit examen.

- De kandidaat kan deze informatie zelf meebrengen en aan de examinerator tonen. In het geval van een vso-leerling kan het ook via de contactpersoon van de vso-school worden aangeleverd. De informatie kan in hard-copy worden meegebracht naar het college-examen. Het format en de vorm waarin de informatie wordt geleverd staan niet vast.

Aanwezigheid eigen docent of vertrouwenspersoon

- Als een kandidaat baat heeft bij de aanwezigheid van een eigen docent of vertrouwenspersoon bij de afname van het college-examen dan is dat mogelijk.
- Het doel van de aanwezigheid van de eigen docent of vertrouwenspersoon is het geruststellen van de leerling en het creëren van een prettige en veilige afnameomgeving.
- De aanwezige docent of vertrouwenspersoon heeft geen inhoudelijke rol bij de afname van het examen en heeft ook geen invloed op het bepalen van het cijfer. Hij of zij is ook niet aanwezig bij het vaststellen van de beoordeling.
- Een aantal voorbeelden van mogelijkheden voor de aanwezige persoon:
 - Hij of zij kan de kandidaat geruststellen;
 - Hij of zij kan de vraag van de examinerator zo nodig letterlijk herhalen;
 - Hij of zij kan aangeven dat de kandidaat even tijd nodig heeft om een antwoord te formuleren als de examinerator te snel doorgaat naar de volgende vraag.
- Vso-scholen melden aan DUO welke leerlingen een docent of vertrouwenspersoon willen meenemen in verband met het kunnen handhaven van coronamaatregelen in het schoolgebouw.
- Als individuele kandidaten iemand willen meenemen naar het examen melden zij dit eveneens bij DUO.
- Het CvTE en/of DUO verstrekken aanvullende informatie over de rol van de aanwezige docent of vertrouwenspersoon en de precieze mogelijkheden.

Vorbereiding examinatoren en vooroverleg op vso-scholen

- Gezien de omstandigheden van dit schooljaar wordt er bij de afname van het college-examen maximaal aandacht besteed aan de afnamecondities zodat de afname voor de kandidaat zo prettig mogelijk verloopt. In de afname wordt zo veel mogelijk maatwerk geboden aan de kandidaten, waarbij zo veel mogelijk rekening wordt gehouden met de beperkingen en specifieke behoeften van elke individuele kandidaat.
- In de voorbereiding van de examinatoren wordt specifiek aandacht besteed aan de omstandigheden van dit examenjaar en hoe hier zo goed mogelijk rekening mee kan worden gehouden door de examinatoren.
- Voorafgaand aan de afname van het staatsexamen bij vso-leerlingen wordt in contact tussen de voorzitter van de locatie en de contactpersoon van de vso-school besproken hoe de afname van het college-examen zo goed mogelijk bij de behoeften van de leerlingen van de school kan aansluiten.
- De contactpersoon van de vso-school fungeert daarbij als tussenpersoon tussen de (ouders van de) kandidaat en de locatievoorzitter bij het vormgeven van de afname van het examen. Bij dit voorbereidingsgesprek kunnen ook maatwerk mogelijkheden besproken worden.
- Bij maatwerk kan onder meer gedacht worden aan het geven van meer tijd aan kandidaten die dit nodig hebben om hun antwoorden te formuleren, of het bieden van de mogelijkheid de antwoorden op papier te geven als spreken een probleem is.

Aanvullende informatie

Aangepaste examentrajecten

Voor leerlingen die een aangepast examentraject afleggen, gelden de volgende regels:

Gespreid examen zoals bedoel in artikel 59 van het Eindexamenbesluit VO

- Leerlingen die gespreid examen afleggen hebben in de reguliere situatie ieder jaar van het gespreid examen één herkansingsmogelijkheid voor de vakken waarin in dat schooljaar het eindexamen is afgelegd. Dit schooljaar is dat anders.
- Leerlingen die in schooljaar 2020-2021 in het eerste jaar van het gespreid examen zitten en vakken afronden, hebben dit schooljaar recht op het herkansen van twee centrale examens. Volgend schooljaar (het tweede jaar van het gespreid examen) kunnen deze leerlingen deelnemen aan één herkansing voor het centraal examen. Deze leerlingen kunnen volgend schooljaar (2021-2022) geen vak buiten beschouwing laten bij de uitslagbepaling.
- Leerlingen die in schooljaar 2020-2021 in het tweede jaar van het gespreid examen zitten, krijgen in schooljaar 2020-2021 de mogelijkheid om voor twee vakken waarin ze dit jaar centraal examen doen, het centraal examen te herkansen. Voor deze leerlingen, kan net als alle leerlingen waarvoor dit schooljaar een uitslag wordt bepaald, één niet-kernvak buiten beschouwing worden gelaten bij de uitslagbepaling.

Vervroegd examen in (voor)-voorlaatste leerjaar

- Alle leerlingen mogen in het voor- of (voor)-voorlaatste leerjaar al eindexamen doen in één of meerdere vakken. Dit is in schooljaar 2020-2021 niet anders.
- De extra herkansingsmogelijkheid geldt alleen voor leerlingen die in schooljaar 2020-2021 opgaan voor het gehele diploma. Net als in de reguliere situatie hebben leerlingen die vervroegd examen doen in één of meerdere vakken in totaal één mogelijkheid tot herkansing van een centraal examen. De extra herkansingsmogelijkheid die specifiek geldt voor dit schooljaar, geldt dus niet voor leerlingen die in het (voor)-voorlaatste leerjaar zitten en in 2020-2021 één of meerdere vakken afsluiten, maar pas in een volgend schooljaar opgaan voor het diploma.
- Leerlingen die in schooljaar 2020-2021 opgaan voor het diploma en in een eerder schooljaar vervroegd examen hebben gedaan, hebben dit schooljaar wel recht op twee herkansingen. Ze kunnen ook het vak of de vakken herkansen die zij in een eerder leerjaar hebben afgesloten, tenzij zij in schooljaar 2019-2020 hebben deelgenomen aan twee RV-toetsen. In dat geval hebben zij recht op één (de extra) herkansing. Indien een leerling vorig jaar heeft deelgenomen aan één RV-toets, dan heeft de leerling dit jaar twee herkansingsmogelijkheden.
- Het is alleen toegestaan het eindcijfer van één vak buiten beschouwing te laten voor leerlingen waarvoor in het schooljaar 2020-2021 een uitslag wordt bepaald, dus niet voor leerlingen die in 2021 in hun (voor)-voorlaatste of voorlaatste examenjaar zitten. Voor hen wordt immers geen uitslag vastgesteld.

Vakken op een hoger niveau

- Net als ieder ander jaar mogen leerlingen ook dit schooljaar eindexamen doen in een vak op een hoger niveau. Leerlingen moeten daarbij zoals altijd voldoen aan het PTA van het vak op het hogere niveau.
- Ook voor leerlingen die één of meer vakken afleggen op een hoger niveau geldt dat zij recht hebben op het herkansen van het centraal examen van twee vakken.
- Leerlingen die na het afleggen van het examen op een hoger niveau willen terugvallen naar hun geëigende niveau hebben, net als in een regulier jaar, de mogelijkheid het examen in het betreffende vak opnieuw af te leggen op het geëigende niveau. Dit geldt niet als een van de twee herkansingen en deze leerlingen hebben dus nog twee mogelijkheden tot herkansing van het centraal examen. De herkansingen komen naast de mogelijkheid om het examen alsnog op het eigen niveau te maken als onderdeel van de terugvaloptie. Ook

het eindcijfer van een vak op een hoger niveau kan buiten beschouwing worden gelaten bij de uitslagbepaling, mits dit geen kernvak is.

Leerwerktraject en doorlopende leerroute

- De maatregelen die dit jaar gelden, gelden ook voor deelnemers aan het leerwerktraject en de doorlopende leerroute.

Aanpassing normeringsmethodiek

- Het CvTE heeft aangegeven dat ze dit jaar bij het centraal examen niet op de gebruikelijke manier kan komen tot de technische N-term. Het CvTE zal een aanpak hanteren die daar zo dicht mogelijk in de buurt komt. De manier waarop reacties op het centraal examen, van leerlingen via het LAKS en van docenten via de Examenlijn worden betrokken bij het vaststellen van de N-term is hetzelfde als in andere jaren.
- Het CvTE zorgt ervoor dat de normering ook dit jaar recht doet aan de prestaties van leerlingen, waardoor leerlingen terecht een voldoende of onvoldoende behalen. Ook zorgt het CvTE ervoor dat de eisen die gesteld worden aan leerlingen zo veel mogelijk gelijk blijven aan de eisen van voorgaande jaren.
- Meer informatie over de normering van het centraal examen in schooljaar 2020-2021 is te vinden op Examenblad.⁷

Aanpassen PTA en Examenreglement

- Na vaststelling van het PTA en Examenreglement voor 1 oktober is het in beginsel niet mogelijk om het PTA of het examenreglement te wijzigen. Er kunnen dit jaar echter onvoorziene omstandigheden zijn waardoor een wijziging toch noodzakelijk is. Ook kan er sprake zijn van een kennelijke onjuistheid in het PTA.
- Een school die hiermee geconfronteerd wordt, wendt zich met een verzoek tot wijziging van het PTA en/of examenreglement tot het bestuur van de school.
- Voor het vaststellen van het gewijzigde PTA en/of examenreglement dient de reguliere procedure, inclusief instemming van de MR, voor het vaststellen van het PTA en examenreglement opnieuw te worden doorlopen.
- Leerlingen, ouders en de inspectie dienen altijd per ommegaande over een wijziging van het PTA en/of examenreglement actief geïnformeerd te worden. De inspectie wordt door de school geïnformeerd door een mailbericht te zenden aan examenloket@duo.nl. Daarbij moet het volgende worden doorgegeven: welk PTA het betreft (klas, jaar, schoolsoort), reden van wijziging, welke wijziging het betreft, dat de MR heeft ingestemd en dat de wijziging niet in het nadeel van de leerlingen is. Het gewijzigde PTA wordt vervolgens in het Internetschooldossier geüpload.

Dit is een bijzonder examenjaar. De oproep aan scholen is om op een verantwoordelijke en zorgvuldige manier om te gaan met de geboden ruimte (zoals het aanpassen van het PTA) in het belang van de leerlingen en de waarde van het diploma.

Uitslagbepaling, diploma en cijferlijsten

Uitslagbepaling

- Er worden geen aanpassingen gedaan aan de uitslagbepaling, met uitzondering van de mogelijkheid om de resultaten van één vak, niet zijnde een kernvak, buiten beschouwing te laten bij de uitslagbepaling en de aanpassing van de wijze waarop de 5,5-regel wordt ingevuld in het vmbo-bb, -kb, en -gl.
- Bij de bepaling van de uitslag voor leerlingen in vmbo-bb, -kb en -gl wordt het resultaat dat is behaald voor het beroepsgerichte profielvak (het schoolexamencijfer afgerond op één decimaal) meegenomen bij het rekenkundige gemiddelde van de bij het centraal examen

⁷ <https://www.examenblad.nl/nieuws/20201214/normering-centrale-examens-2021>

behaalde cijfers (de 5,5-regel). Alleen wanneer dit rekenkundig gemiddelde minimaal 5,5 is kan de leerling slagen.

- Een uitzondering geldt voor de kandidaten die in 2020 al één of meer vakken die normaal een CE kennen, met een schoolexamen (of college-examen) hebben afgesloten. Voor hen geldt de 5,5-regel niet.
- Ook in examenjaar 2021 is het mogelijk om het diploma met het judicium cum laude te behalen. Hiervoor zijn de reguliere voorwaarden van toepassing. Dat wil zeggen dat de bepaling ook dit schooljaar plaatsvindt op basis van het geheel van het afgelegde eindexamen.

Registratie resultaten in BRON

- De resultaten voor het schoolexamen kunnen later dan in reguliere jaren worden aangeleverd, maar bij voorkeur doen scholen dit zo spoedig mogelijk. De aanlevertermijn voor resultaten van de schoolexamens bij DUO en in het register BRON is uiterlijk één dag voor de aanvang van het eerste tijdvak (16 mei 2021).
- Deze aanlevertermijn geldt zowel voor leerlingen die in het eerste tijdvak opgaan voor het centraal examen, als leerlingen die in het tweede tijdvak voor het eerst opgaan voor het centraal examen van één of meerdere vakken.
- Daarnaast geldt deze aanlevertermijn ook voor het aanleveren van de eindcijfers voor vakken die met alleen een schoolexamenonderdeel worden afgesloten.
- Voor de vakken die digitaal flexibel worden afgesloten en ook een centraal examen kennen, moeten de resultaten voor het schoolexamen een dag voor de afname van het betreffende centraal examen zijn aangeleverd.
- In de reguliere situatie voert DUO verschillende controles uit op de schoolexamenresultaten voor de start van het eerste tijdvak. Vanwege de korte periode tussen de uiterste datum voor aanlevering in BRON en de start van het eerste tijdvak is het aan de school om de registratie extra zorgvuldig te doen. Scholen worden opgeroepen om de registraties goed te controleren op onvolledigheid en andere fouten.
- Wijzigen van een reeds aangeleverd SE-resultaat kan tot één dag voor het centraal examen in het eerste tijdvak. Indien de school na afname van het centraal examen van een vak het resultaat voor het schoolexamen voor dat vak nog wenst te wijzigen dan kan dit alleen met toestemming van de inspectie.
- Voor vakken die geen CE kennen geldt als aanlevertermijn ook 16 mei, de dag voor aanvang van het eerste tijdvak. Dit geldt ook voor de digitale flexibele examens in het vmbo-bb en -kb. Behalve voor de beroepsgerichte keuzevakken, de afnametermijn voor deze vakken loopt door tot aan de zomervakantie.

Diploma en cijferlijst

- In verband met de invoering van het schoolexamen rekenen voor leerlingen zonder wiskunde is er in februari 2021 een aanpassing van de Regeling modellen diploma's verschenen.⁸
- Afgezien van deze wijziging heeft de cijferlijst die in examenjaar 2020-2021 wordt uitgereikt dezelfde vorm als in andere jaren. De voor het buiten beschouwing gelaten vak behaalde resultaten worden altijd vermeld op de cijferlijst. Hierbij hoeft er op de cijferlijst geen specifieke verwijzing te zijn naar een bij de uitslagbepaling buiten beschouwing gelaten vak.
- Wanneer een vak buiten beschouwing wordt gelaten dat valt binnen een combinatiecijfer wordt het combinatiecijfer berekend zonder het eindcijfer van dit vak.

⁸ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2021-7367.html>

Examenrooster centrale examens regulier voortgezet onderwijs en vavo		
Tijdvak	Afnamedagen	Bekendmaking N-termen (uitslag)
Tijdvak 1: Eerste afnames	17 mei t/m 1 juni	10 juni*
Tijdvak 2: Eerste afnames en herkansingen	14 juni t/m 25 juni	2 juli
Tijdvak 3: Herkansingen	6 t/m 9 juli	15 juli

*De N-termen voor de digitale flexibele examens in het vmbo worden op 16 juni bekendgemaakt. Voor de afname van aangewezen vakken, zie de Activiteitenplanning van het CvTE.

Examenrooster centrale examens staatsexamen ((schriftelijke) college-examens zijn niet opgenomen)		
Tijdvak	Afnamedagen	Bekendmaking N-termen (uitslag)
Tijdvak 1: Eerste afnames	17 mei t/m 1 juni	10 juni
Tijdvak 2: Eerste afnames	14 juni t/m 25 juni	2 juli
Tijdvak 3: Herkansingen	10 t/m 19 augustus	27 augustus

Maatregelen uit schooljaar 2019-2020

- Schooljaar 2019-2020 was een uniek jaar. Vanwege de uitzonderlijke omstandigheden zijn er verschillende maatregelen genomen ten aanzien van het eindexamen. Een aantal van deze maatregelen werkt voor een deel van de examenkandidaten door in het schooljaar 2020-2021.

Gebruik van eindcijfers uit schooljaar 2019-2020

- Leerlingen die in schooljaar 2019-2020 gespreid of vervroegd examen hebben gedaan, kunnen de komende jaren gebruik blijven maken van de eindcijfers die ze reeds hebben behaald in dat schooljaar. De eindcijfers die behaald zijn in schooljaar 2019-2020 blijven gebaseerd op het reeds behaalde schoolexamenresultaat. Er wordt niet alsnog deelgenomen aan het centraal examen voor deze vakken, tenzij het gaat om leerlingen die in 2020 op grond van artikel 37a van het Eindexamenbesluit VO al vervroegd eindexamen hebben afgelegd in één of meer vakken en dit/deze vak(ken) willen herkansen. De herkansing bestaat dan uit het alsnog afleggen van het centraal examen.
- Ook leerlingen die in schooljaar 2019-2020 zijn gezakt en in het daaropvolgende jaar via het staatsexamen of vavo een diploma behalen, kunnen daarbij eerder behaalde eindcijfers inzetten.
- Hetzelfde geldt voor staatsexamenkandidaten en vavo-leerlingen die in schooljaar 2019-2020 deelcertificaten hebben behaald. Net als andere jaren blijven ook de in schooljaar 2019-2020 behaalde eindcijfers tien jaar geldig en kunnen zij gedurende die periode worden ingezet om een diploma te behalen.

Vrijstelling van de 5,5-regel

- In een regulier examenjaar is een voorwaarde om te kunnen slagen voor het diploma dat het rekenkundig gemiddelde van de bij het centraal examen behaalde resultaten ten minste een 5,5 is (de 5,5-regel).
- Leerlingen in het regulier vo, staatsexamenkandidaten en vavo-leerlingen die in schooljaar 2019-2020 één of meerdere vakken hebben afgesloten waarbij normaal gesproken een CE

wordt afgenomen, zijn ook in examenjaar 2021 vrijgesteld van de 5,5-regel. Wanneer leerlingen in examenjaar 2020 wel enkele vakken hebben afgerond, maar die vakken of onderdelen in reguliere jaren niet worden afgesloten met een centraal examen, blijft de 5,5-regel wel van kracht. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om afronding van het vak maatschappijleer of het profielwerkstuk of een vak als BSM of informatica en informatietechnologie.

- In aanvulling op het bovenstaande geldt dat vrijstelling van de 5,5-regel van kracht blijft als er gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid om een vak buiten beschouwing te laten bij de uitslagbepaling. Ook als dit het vak betreft dat in 2019-2020 is afgesloten en daarmee de reden voor de vrijstelling van de 5,5-regel is.
- Voor het staatsexamen geldt dat de 5,5-regel alleen vervalt als een in 2020 behaald resultaat voor een vak waarvan het CE toen is komen te vervallen, dit jaar wordt betrokken bij de uitslagbepaling. Heeft een kandidaat in 2020 in één vak examen gedaan waarvan het CE toen vervallen is en heeft hij dat vak, wegens een teleurstellend resultaat, in 2021 opnieuw gedaan, dan geldt de 5,5-regel wel.

Resultaat verbeteringstoetsen (RV-toetsen)

- In schooljaar 2019-2020 zijn extra mogelijkheden gecreëerd om de resultaten van het schoolexamen te verbeteren, omdat de centrale examens niet door gingen. Omdat de centrale examens dit jaar wel doorgaan, worden er dit jaar geen resultaatsverbeteringstoetsen afgenomen. De afronding en herkansing van schoolexamens dient plaats te vinden zoals beschreven in het PTA en het Examenreglement.